

Giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh: Dạy học ở hiện tại - chuẩn bị cho tương lai

Đoàn Thị Thoa¹, Phạm Việt Thắng*²

¹ Email: doanthoa85@gmail.com

* Tác giả liên hệ

² Email: thangpv@hnue.edu.vn

Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

136 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: Giáo dục đạo đức sinh thái là một phương thức hiệu quả để hỗ trợ người học trở thành công dân trong một thế giới đòi hỏi kiến thức, kĩ năng giải quyết vấn đề, năng lực và sự quan tâm đến các vấn đề môi trường. Tuy nhiên, trên thực tế, có những trở ngại khiến giáo dục đạo đức sinh thái chưa đạt được kết quả như kì vọng. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm mục đích tìm hiểu thực trạng giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh. Tác giả sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp, phân loại và phỏng vấn sâu với các giáo viên trực tiếp dạy học. Kết quả cho thấy góc nhìn và cách thức tổ chức của giáo viên còn chung chung, chủ yếu là giáo dục đạo đức sinh thái với hình thức liên hệ, lồng ghép trong môn. Xuất phát từ kết quả nghiên cứu, tác giả đề xuất các kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh trong các môn học và hoạt động giáo dục tại các nhà trường.

TỪ KHÓA: Giáo dục đạo đức sinh thái, học sinh, kĩ năng.

→ Nhận bài 02/6/2023 → Nhận bài đã chỉnh sửa 15/7/2023 → Duyệt đăng 15/8/2023.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12310803>

1. Đặt vấn đề

Mối quan tâm của toàn nhân loại trong thế kỉ XXI là làm thế nào để giữ gìn và bảo vệ môi trường cho thế hệ tương lai. “Mọi người đều nhất trí rằng, giáo dục là phương tiện hiệu quả nhất mà xã hội sở hữu để đối mặt với những thay đổi trong tương lai” [1]. Giáo dục là công cụ để cung cấp cho mọi người sự hiểu biết về tác động từ các hành động của họ tới môi trường cũng như cách con người có thể sống tôn trọng hệ sinh thái và không gây hại cho môi trường. Như vậy, trên khắp thế giới, chúng ta cần thúc đẩy - thông qua giáo dục - các giá trị, hành vi và lối sống cần thiết cho một tương lai bền vững. Giáo dục trở thành tiền đề trong mọi hoạt động bảo vệ môi trường, đặc biệt là giáo dục đạo đức sinh thái.

Giáo dục đạo đức sinh thái nhận được sự quan tâm của rất nhiều nhà nghiên cứu. Các nghiên cứu tập trung vào đề xuất các nội dung giáo dục đạo đức sinh thái trong bối cảnh hiện nay, bao gồm giáo dục ý thức, giá trị, chuẩn mực và hành vi đạo đức sinh thái [2], [3]; mối quan hệ giữa đạo đức sinh thái và giáo dục phát triển bền vững [4]... Cùng với đó, để triển khai giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh trung học cơ sở, một số hướng nghiên cứu như đề xuất quy trình tích hợp [5]; biện pháp xây dựng chủ đề tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường [6], [7], [8]; vận dụng phương pháp và kĩ thuật dạy học tích cực để tổ chức dạy học tích hợp giáo dục môi trường [9], [10], [11], [12]... Mặc dù vậy, những nghiên cứu về giáo dục đạo đức sinh thái cho

học sinh trung học cơ sở nói chung vẫn chưa nhiều. Trong phạm vi bài viết, tác giả bước đầu đề xuất về mặt lí thuyết nội dung và phương thức giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh trung học cơ sở, đáp ứng yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Trong nghiên cứu này, tác giả sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp, phân loại, hệ thống hóa để tìm hiểu cơ sở lí luận, đề xuất phương thức giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh; phương pháp điều tra để đánh giá thực trạng giáo dục đạo đức sinh thái hiện nay; phương pháp phỏng vấn sâu trên các đối tượng nghiên cứu là các giáo viên đang trực tiếp giảng dạy các môn: Giáo dục công dân, Lịch sử, Địa lí... với các câu hỏi liên quan đến nhận thức và cách thức giáo dục đạo đức sinh thái của giáo viên.

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Một số khái niệm cơ bản

Đạo đức sinh thái: Đạo đức sinh thái được cho là: “Một hình thái ý thức xã hội, là tổng hợp các quy tắc, nguyên tắc, chuẩn mực, nhờ đó con người tự giác điều chỉnh hành vi của mình đối với môi trường sao cho phù hợp với lợi ích và hạnh phúc của con người, với tiến bộ xã hội và với sự phát triển môi trường một cách bền vững” [11, tr. 5]. Có thể nói rằng, đạo đức sinh thái là một phương diện của đạo đức nói chung, bao gồm

những chuẩn mực tự nhiên, ngấm sâu vào trong hành vi và trong phong cách sinh hoạt, ứng xử của mỗi người và mỗi cộng đồng. Bậc thang cao nhất của đạo đức sinh thái là ở ý thức và kỹ năng xử lý những vấn đề của hệ sinh thái một cách tự nhiên, thông qua thái độ tôn trọng giới tự nhiên một cách tự giác, tự nguyện, không vì mục đích vụ lợi nào khác.

Giáo dục đạo đức sinh thái: Theo Tuyên bố Tbilisi, (1978), Unesco: “Giáo dục môi trường là một quá trình học tập nhằm nâng cao kiến thức và nhận thức của mọi người về môi trường và các thách thức liên quan, phát triển các kỹ năng cần thiết, kỹ năng và chuyên môn để giải quyết các thách thức, đồng thời thúc đẩy thái độ, động lực và cam kết đưa ra quyết định sáng suốt và hành động có trách nhiệm”.

Tác giả Phan Thị Hồng Duyên trong nghiên cứu của mình cho rằng: “Giáo dục đạo đức sinh thái là một hoạt động hướng đích, trong đó các lực lượng giáo dục bằng những phương tiện nhất định tác động một cách có mục đích lên đối tượng, nhằm mục đích ở họ ý thức, chuẩn mực đạo đức sinh thái, để từ đó họ có thái độ, hành vi đúng đắn trong ứng xử với tự nhiên” [13, tr.71].

Điều quan trọng là các nghiên cứu đều hướng tới sự đồng thuận cho rằng, giáo dục đạo đức sinh thái về cơ bản là học cách tôn trọng, tiến lên trong một thế giới đang thay đổi để đáp ứng những thách thức mà chúng ta phải đối mặt, ở bất cứ đâu chúng ta sống trên thế giới.

Trong nghiên cứu này, trên cơ sở tiếp cận giáo dục môi trường, giáo dục phát triển bền vững, nhóm tác giả cho rằng, giáo dục đạo đức sinh thái là quá trình học tập suốt đời nhằm tạo ra một người công dân có hiểu biết, có kỹ năng, cam kết và tự nguyện tham gia vào các hành động có trách nhiệm với tự nhiên, góp phần đảm bảo sự lành mạnh về môi trường và sự phát triển bền vững của cộng đồng.

2.2.2. Nội dung giáo dục đạo đức sinh thái

Nội dung giáo dục đạo đức sinh thái rất phong phú, bao gồm giáo dục ý thức đạo đức sinh thái, chuẩn mực đạo đức sinh thái và hành vi sinh thái. Trong phạm vi nghiên cứu này, với việc xác định bản chất giáo dục đạo đức sinh thái là giáo dục các vấn đề đạo đức liên quan đến môi trường sinh thái cho đối tượng học sinh trung học cơ sở, tác giả xác định một số nội dung giáo dục đạo đức sinh thái, cụ thể như sau:

- *Giáo dục đạo đức sinh thái cung cấp cho học sinh kiến thức về mối quan hệ giữa con người với môi trường sinh thái thông qua việc học sinh: Chỉ ra và phân tích được mối quan hệ giữa con người và môi trường sinh thái; Đánh giá được sự tác động của con người đến môi trường sinh thái và người; Đánh giá được những tác động của biến đổi khí hậu, ô nhiễm môi trường, mất đa dạng sinh học... đến đời sống, sản xuất của con người.*

- *Giáo dục đạo đức sinh thái rèn luyện chuẩn mực đạo đức sinh thái: Các chuẩn mực đạo đức sinh thái như: Tôn trọng và bảo vệ sự hài hòa của hệ thống con người - xã hội - tự nhiên; Sử dụng tài nguyên tiết kiệm và có hiệu quả; Tiêu dùng có trách nhiệm; Công bằng trong khai thác và bảo vệ môi trường, bình đẳng các lợi ích và trách nhiệm khi sử dụng môi trường chung; Hợp tác và chia sẻ trách nhiệm bảo vệ môi trường; Tự giác và trung thực trong bảo vệ môi trường; Giáo dục đạo đức sinh thái hình thành và phát triển hành vi đạo đức sinh thái.*

- *Giáo dục hành động sinh thái: Kỹ năng bảo vệ môi trường (Nhận biết và phát hiện được các vấn đề về môi trường sinh thái; Nhận biết được nguyên nhân và biện pháp giải quyết vấn đề môi trường; Xây dựng kế hoạch hành động bảo vệ môi trường; Ra quyết định hành động bảo vệ môi trường; Kiên quyết thực hiện hành động bảo vệ môi trường); Thực hành lối sống văn hóa, sống hòa hợp với thiên nhiên; Tuyên truyền, vận động người thân, bạn bè, cộng đồng có ý thức thực hiện các hành vi vì môi trường.*

2.2.3. Yêu cầu đặt ra trong giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh

Thứ nhất, điều kiện tiên quyết để giáo dục đạo đức sinh thái hiệu quả là học sinh phải nắm vững khái niệm. Nói cách khác, học sinh sẽ tham gia tích cực hơn vào hoạt động bảo vệ môi trường nếu các em hiểu rõ khái niệm và các thuật ngữ về hoặc liên quan đến môi trường. Một số khái niệm học sinh trung học cơ sở cần phải hiểu như: đa dạng sinh vật, sản xuất sạch, thay đổi khí hậu, phát triển bền vững, hiệu ứng nhà kính, hệ sinh thái.... Sự thông hiểu các khái niệm sẽ giúp người học hiểu được mối tương quan và lệ thuộc lẫn nhau trong thiên nhiên. Điều này góp phần làm sáng rõ cho người học biết sự sống của con người phụ thuộc vào môi trường lành mạnh, hiểu rằng bất cứ hành vi hoặc hành động nào của con người cũng sẽ có tác động đến môi trường. Sự hiểu biết này chính là mục tiêu của giáo dục môi trường.

Thứ hai, giáo dục đạo đức sinh thái không chỉ là giảng lý thuyết mà phải tạo cơ hội cho người học được trải nghiệm trực tiếp hoặc có cơ hội nhận diện trực tiếp các vấn đề môi trường trong cuộc sống hằng ngày. Nội dung và phương pháp giảng dạy giáo dục đạo đức sinh thái phải nhằm trang bị cho người học - ứng dụng các kỹ năng bảo vệ môi trường trong cuộc sống hằng ngày; nhận diện được các vấn đề môi trường ở địa phương và nhận ra hành vi của cá nhân ảnh hưởng (tốt hay xấu) đến môi trường.

Thứ ba, mấu chốt của giáo dục đạo đức sinh thái là tạo ra hành động tích cực, điều chỉnh lối sống thân thiện, hài hòa với tự nhiên, có lợi cho cộng đồng. Như

vậy, kiến thức về môi trường sinh thái trong bài học sẽ là phương tiện và dùng phương tiện đó để đề xuất thành hành động vì một môi trường bền vững, lành mạnh.

2.2.4. Phương thức giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh ở trường trung học cơ sở

a. Định hướng chung giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh ở trường trung học cơ sở

Về xây dựng nội dung giáo dục đạo đức sinh thái: Trên cơ sở tiêu chí đạo đức sinh thái, xác định mục tiêu, nội dung giáo dục đạo đức sinh thái cho từng lớp (6,7,8,9). Khai thác, thực hiện có hiệu quả các nội dung giáo dục đạo đức sinh thái trong các chương trình môn học theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 (trong phạm vi nghiên cứu, tập trung rà soát Chương trình môn Giáo dục công dân và một số môn học có khả năng xây dựng chủ đề tích hợp - môn Lịch sử - Địa lí, môn Ngữ văn... xác định địa chỉ tích hợp qua các môn học); xây dựng một số chủ đề liên môn giáo dục đạo đức sinh thái.

Về phương thức giáo dục đạo đức sinh thái: Phương châm giáo dục môi trường là suy nghĩ toàn cầu, hành động địa phương, do đó về phương hướng giáo dục đạo đức sinh thái cần chú ý tới: 1) Tăng cường tổ chức các hoạt động học tập để tạo cơ hội cho học sinh được thể hiện quan điểm, ý kiến của bản thân, phân tích, phản biện các vấn đề môi trường địa phương, vấn đề môi trường toàn cầu, phân tích và đánh giá mối quan hệ biện chứng giữa phát triển và môi trường cũng như quan hệ tác động, phụ thuộc lẫn nhau giữa các vấn đề (phát triển kinh tế, xã hội và môi trường)...; 2) Tăng cường hoạt động trải nghiệm học tập trong bối cảnh đa dạng, tương tác xã hội trong các nhóm ở phạm vi khác nhau như bối cảnh lớp học, toàn trường, cộng đồng hoặc vượt ra ngoài địa phương...; 3) Chú trọng thúc đẩy tham gia tích cực, hành động thực tiễn của học sinh thông qua thúc đẩy học tập trải nghiệm, tìm tòi khám phá, khuyến khích học sinh bắt đầu từ hành động nhỏ, tạo ra thay đổi tích cực đối với môi trường địa phương, giúp học sinh hiểu vì sao hành động nhỏ của các em lại có tác động tới thế giới hoặc thế hệ tương lai; Tạo cơ hội cho học sinh tham gia ra quyết định một cách dân chủ, có trách nhiệm ở lớp học, nhà trường.

b. Một số phương thức giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh

Thứ nhất, tổ chức các hoạt động giáo dục trải nghiệm.

Quan điểm dạy và học kết hợp trải nghiệm trực tiếp, phản ánh, đàm phán làm nền tảng trong quá trình học tập đã được tóm tắt trong chu trình học tập qua trải nghiệm. Dạy và học sẽ không diễn ra theo kiểu truyền thụ một chiều mà chú trọng xây dựng các hoạt động để người học trải nghiệm (trải nghiệm hoạt động hoặc trải nghiệm cảm xúc) trong chu trình trải nghiệm: trải nghiệm - phản ánh - khái quát hóa - vận dụng.

Trong chu trình này, kiến thức về môi trường sinh thái của học sinh không được coi là ổn định và thường có thể điều chỉnh thông qua quá trình phát triển từ sự tiếp xúc và trải nghiệm. Trong chu trình trải nghiệm, giáo viên nhấn mạnh vào việc tư duy, hiểu biết và tự quản lí việc học của học sinh. Giáo viên xây dựng các trải nghiệm gắn với sự kiện, hoàn cảnh, vấn đề hoặc tình huống thực tiễn để học sinh huy động kinh nghiệm sẵn có giải quyết. Điều này giúp quá trình học trở nên gần gũi, thiết thực hơn, hình thành, trao niềm tin, thái độ của học sinh trước các vấn đề môi trường thực tiễn cũng như kĩ năng giải quyết vấn đề môi trường cho học sinh.

Giáo viên có thể tổ chức hoạt động trải nghiệm thông qua: tham quan, trò chơi, dự án, nghiên cứu khoa học, sân khấu hóa, thực hành, thí nghiệm... Đặc biệt, các chương trình, hoạt động trải nghiệm ngoài lớp học giúp học sinh tăng cường học tập bằng cách cung cấp cho học sinh cơ hội thực hành các kĩ năng tìm hiểu, phân tích giá trị, giải quyết vấn đề trong tình huống hàng ngày như: điều tra các vấn đề môi trường ở địa phương, giao lưu với học sinh ở địa phương/quốc gia khác...

Giáo viên có thể tổ chức các hoạt động thông qua các lễ kỉ niệm trong năm học như ngày lễ quốc tế, kỉ niệm các lễ hội địa phương, sự kiện đa văn hóa tại trường. Các ngày kỉ niệm quốc tế như: Ngày Đất ngập nước thế giới 02 tháng 02; Ngày Lâm nghiệp thế giới 21 tháng 03; Ngày Nước thế giới 22 tháng 3; Ngày Khí tượng thế giới 23 tháng 3; Ngày Sức khỏe thế giới 07 tháng 4; Ngày Trái Đất thế giới 22 tháng 4; Ngày Quốc tế gia đình 15 tháng 5; Ngày Môi trường thế giới 05 tháng 6; Ngày Thế giới chống sa mạc hóa 17 tháng 6; Ngày Dân số thế giới 11 tháng 7; Ngày Quốc tế của thế giới 09 tháng 8; Ngày Quốc tế bảo vệ tầng Ozon 16 tháng 9; Ngày Dọn dẹp thế giới 17-19 tháng 6; Ngày Quốc tế hòa bình 21 tháng 9; Ngày Lương thực thế giới 16 tháng 10; Ngày Nhân quyền 10 tháng 12...

Giáo viên tạo cơ hội cho học sinh được tham gia các hoạt động cộng đồng tại địa phương, thực hiện các dự án gắn với việc giải quyết vấn đề địa phương hoặc tổ chức hoạt động trải nghiệm thông qua hình thức câu lạc bộ như: Câu lạc bộ Sông xanh, Câu lạc bộ Tái chế...

Thứ hai, sử dụng các phương pháp, kĩ thuật dạy học tích cực nhằm tăng cường sự tham gia, trải nghiệm của học sinh.

Phương pháp, kĩ thuật dạy học tích cực là một con đường hữu ích để đạt được mục tiêu giáo dục đạo đức sinh thái. Các phương pháp, kĩ thuật dạy học cần giúp học sinh là:

- Khám phá (khám phá vấn đề môi trường sinh thái địa phương; khám phá vấn đề môi trường toàn cầu...) để từ đó giúp học sinh có được nhận thức đúng đắn về môi trường, sinh thái, các chuẩn mực đạo đức sinh thái, trên cơ sở đó có cách nhìn nhận, đánh giá, đưa ra quan

điểm, hình thành nên các ý tưởng, hành động vì sinh thái, môi trường.

- Có cơ hội trải nghiệm trực tiếp, giải quyết các vấn đề thực tiễn hình thành kỹ năng giải quyết vấn đề, bảo vệ môi trường của các em. Điều này góp phần hình thành thái độ sống có trách nhiệm, quan tâm tới cộng đồng, môi trường xung quanh.

- Tăng cường tính dân chủ để học sinh thể hiện quan điểm của mình qua đóng vai, phân tích phim, sân khấu hóa...

- Tương tác: Học sinh có cơ hội được trao đổi, thảo luận, tranh luận để phát triển tư duy phê phán của mình.

- Học hợp tác nhằm tăng cường năng lực giao tiếp, làm việc hợp tác của các em trong các nhóm xã hội, cộng đồng.

Một số phương pháp, kỹ thuật dạy học có ưu thế trong giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh như: phương pháp nghiên cứu trường hợp, dự án, tranh luận - ủng hộ, kỹ thuật đặt câu hỏi, kỹ thuật mảnh ghép, kỹ thuật XYZ...

Thứ ba, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin.

Giáo viên linh hoạt ứng dụng công nghệ thông tin qua các nền tảng số như facebook, skype... để tạo ra sân chơi tương tác, giáo dục cho học sinh trao đổi chia sẻ kinh nghiệm của mình liên quan đến vấn đề môi trường. Hoặc thông qua các phần mềm như skype, giáo viên có thể tạo sự kết nối, chia sẻ với học sinh tại các vùng khác trên khắp đất nước Việt Nam hoặc kết nối với học sinh của quốc gia khác, tạo cơ hội cho học sinh được giao lưu, học hỏi.

Thứ tư, tăng cường các phương pháp, công cụ kiểm tra, đánh giá nhằm tăng cường sự thay đổi hành vi tích cực của học sinh.

Kiểm tra, đánh giá là một khâu quan trọng, không thể thiếu trong dạy học nói chung và trong giáo dục đạo đức sinh thái nói riêng. Việc kiểm tra, đánh giá không chỉ dừng lại ở kiến thức, thái độ, hành vi của học sinh đúng đắn, phù hợp với môi trường sinh thái, thể hiện sự tôn trọng môi trường, bảo vệ môi trường sinh thái mà còn chú ý đến các phẩm chất, năng lực của học sinh được hình thành và phát triển thông qua giáo dục đạo đức sinh thái.

Để tăng cường hiệu quả giáo dục đạo đức sinh thái, đáp ứng thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, khi tổ chức giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh, giáo viên cần tăng cường đánh giá quá trình, vận

dụng linh hoạt các phương pháp, công cụ đánh giá tích cực. Việc đánh giá này cung cấp thông tin về những gì học sinh đã học được, vạch ra hành động tiếp theo của quá trình dạy học, qua đó cải thiện được hoạt động dạy học ở từng bài học và cả quá trình dạy học. Đánh giá quá trình đòi hỏi việc đánh giá phải được tiến hành thường xuyên, liên tục hàng ngày, hàng tuần trong suốt quá trình giáo dục để thu thập những thông tin phản hồi về các năng lực của học sinh, đảm bảo giúp học sinh đạt mục tiêu học tập trong khoảng thời gian dự kiến. Một số công cụ kiểm tra đánh giá như: Quan sát trên lớp; Hỏi - đáp (phỏng vấn, đàm thoại, kiểm tra miệng); Đánh giá qua sản phẩm của học sinh. Đặc biệt, giáo dục đạo đức sinh thái cần chú trọng việc kiểm tra, đánh giá sự thể hiện thái độ, hành vi của học sinh trước các vấn đề về đạo đức sinh thái. Đặc biệt, chúng ta có thể sử dụng thang đánh giá về thái độ đối với đạo đức sinh thái theo 5 bậc của R.R.likert: HD: Hoàn toàn đồng ý, ĐY: Đồng ý; HKĐ: Hoàn toàn không đồng ý. LL: Lưỡng lự, KĐ: Không đồng ý. Thang này cũng có thể rút xuống còn 3 bậc: Đồng ý, lưỡng lự (phân vân), không đồng ý. Hoặc có thể sử dụng thang đánh giá về hành vi đối với rác thải nhựa theo các mức độ sau: 1/ Thường xuyên, 2/ Hiếm khi. 3/ Không bao giờ. Trước yêu cầu đổi mới giáo dục nhằm đào tạo những con người năng động sáng tạo, có khả năng thích ứng với đời sống xã hội, hòa nhập và phát triển cộng đồng thì việc đánh giá trong giáo dục đạo đức sinh thái không chỉ dừng lại ở yêu cầu tái hiện kiến thức, lặp lại các kỹ năng đã học mà phải khuyến khích trí thông minh sáng tạo, khả năng tư duy, vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn và vào các tình huống, bối cảnh có ý nghĩa.

3. Kết luận

Trong nghiên cứu này, chúng tôi khẳng định một lần nữa sự cần thiết phải giáo dục đạo đức sinh thái cho học sinh. Hiệu quả của giáo dục đạo đức sinh thái đến từ phương thức giáo dục của giáo viên. Vì vậy, bài viết đề xuất cách tiếp cận về nội dung và phương thức giáo dục để giáo viên có thể tích hợp trong hoạt động dạy học hoặc hoạt động giáo dục của mình một cách hiệu quả. Chúng tôi khuyến khích giáo viên tự nguyện tích hợp giáo dục đạo đức sinh thái trong quá trình giảng dạy của mình không phải như một yêu cầu mà như một khía cạnh tất yếu, liên tục và tích cực, hướng tới sự phát triển bền vững.

Tài liệu tham khảo

- [1] Unesco, (1997), *Giáo dục vì một tương lai bền vững*, tr.13.
[2] Vũ Trọng Dung, (2009), *Đạo đức sinh thái và giáo dục đạo đức sinh thái (Sách chuyên khảo)*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.77.

- [3] Vũ Dũng, (2011), *Đạo đức sinh thái ở nước ta, lý luận và thực tiễn*, NXB Từ điển Bách khoa, tr.71.
[4] Nguyen Phuong Thao, *Education for Sustainable Development in Vietnam; exploring the geography teachers' perspectives*, International Research in

- Geographical and Environmental Education, ISSN 1038 – 2046, DOI: 10.1080/10382046.2017.1366204.
- [5] Vương Thị Ngọc Lan - Trần Thị Gái - Kiều Thị Kính, (8/2020), *Quy trình tích hợp giáo dục phát triển bền vững thông qua hoạt động trải nghiệm trong học phần “Môi trường và con người” ở bậc Đại học*, Tạp chí Giáo dục, số 484, kì 1.
- [6] Phan Thị Thanh Hội - Phạm Thị Nga - Đinh Khánh Quỳnh, (7/2016), *Xây dựng các chủ đề tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường và biến đổi khí hậu trong dạy học phần “Sinh vật và môi trường” (Sinh học 9)*, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, kì 1.
- [7] Nguyễn Tuấn Sơn, (6/2016), *Xây dựng và triển khai dự án vẽ tranh về chủ đề biến đổi khí hậu ở Trường Trung học cơ sở - Trung học phổ thông Nguyễn Tất Thành*, Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt, kì 1.
- [8] Nguyễn Thị Thanh Vân và nhóm nghiên cứu, (8/2020), *Tổ chức hoạt động trải nghiệm chủ đề “Tìm hiểu về bảo vệ môi trường” cho học sinh trung học cơ sở tại tỉnh Phú Thọ*, Tạp chí Giáo dục, số 484, kì 2.
- [9] Đoàn Thị Thanh Phương, (2020), *Vận dụng các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực để tổ chức dạy học tích hợp giáo dục phát triển bền vững trong môn Địa lí 10 ở trường trung học phổ thông*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, tập 65, số 4.
- [10] Nguyễn Diệu Linh - Đỗ Hương Trà, (2021), *Bồi dưỡng năng lực giải quyết vấn đề thực tiễn qua tổ chức các hoạt động trải nghiệm gắn với giáo dục phát triển bền vững trong dạy học Vật lí*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, số 66, tập 2.
- [11] Nguyễn Minh Phương và cộng sự, (2021), *Tổ chức hoạt động trải nghiệm phát triển năng lực bảo vệ môi trường trong dạy học ở cấp tiểu học*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, số 66, tập 4 AB.
- [12] Ngô Thu Hằng và cộng sự, (2021), *Dạy học tích hợp giáo dục bảo vệ môi trường chủ đề Webquest “Dấu chân carbon” nhằm phát triển năng lực vận dụng kiến thức kỹ năng cho học sinh*, Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, số 66, tập 4E.
- [13] Phan Thị Hồng Duyên, (2019), *Vấn đề giáo dục đạo đức sinh thái cho sinh viên Việt Nam hiện nay*, Luận án Tiến sĩ, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

ECO-ETHICAL EDUCATION: TEACHING IN THE PRESENT - PREPARING FOR FUTURE

Doan Thi Thoa¹, Pham Viet Thang^{*2}

¹ Email: doanthoa85@gmail.com

* Corresponding author

² Email: thangpv@hnue.edu.vn

Hanoi National University of Education

136 Xuan Thuy, Cau Giay, Hanoi, Vietnam

ABSTRACT: *Eco-ethical education is an effective support means for learners to become citizens in a world that requires knowledge, problem-solving skills, competence, and interest in environmental issues. However, it has not yet achieved the expected results due to obstacles. This study explores the real situation of eco-ethical education for students. The author uses methods of analysis, synthesis, classification, and in-depth interviews with teachers teaching directly. The results show that the teachers' perspective and organization are still general, mainly the contact and integration methods in the subject. Therefore, some recommendations are proposed to improve the effectiveness of eco-ethical education for students in subjects and educational activities at schools.*

KEYWORDS: Eco-ethical education, students, skills.